

کاشانه

ویژه نامه هفتگی سبک زندگی و خانواده روز نامه جوان

پنج‌شنبه ۴ مرداد ۱۴۰۳ - ۱۹ محرم ۱۴۴۶

این آب و برق فقط متعلق به من نیست

■ بشر از ابتدای ورود به کره زمین با منابع زندگی پخش آشنا شد و تلاش‌های زیادی برای در اختیار گرفتن آنها کرد تا به دانش، پیشی و روش درستی برای بر خورداری و بهره‌مندی از منابع دست یابد. سپس به صنعت روی آورد و در این راه، دست به اختراعات و ابداعات زیادی زد، اما با افزایش جمعیت در جهان، همراه با فرصت‌ها و تهدیدها، نگرانی‌هایی مانند کاهش و پایان یافتن منابع به‌وجود آمد که او را به خود مشغول کرد. این موضوع باعث شد تا مسائل مربوط به الگوهای درست مصرف و صرفه‌جویی، در میان حاکمیت و مردم ممالک مختلف دنیا از اهمیت بیشتری برخوردار شوند. آنچه اکنون به نظر می‌رسد این است که رفتار مردم در مصرف منابع انرژی مانند آب، برق، سوخت‌های فسیلی و معدنی و سایر منابع، رضایت‌بخش نیست و باید برای ترویج فرهنگ درست مصرف و صرفه‌جویی در مصرف منابع، تلاش‌های بیشتری انجام گیرد | صفحه ۸

تلخیص: حسین گل محمدی

«حجم تولید زباله را نمی‌توان لزوماً معادل مصرف‌گرایی دانست؛ اما این دو موضوع بی‌ارتباط هم نیستند. شعار «کمتر اسراف کن تا کمتر محتاج شوی» این روزها جای خود را به شعار جدیدی داده است: «بیشتر مصرف کن و بیشتر باز یافت کن.» باز یافت به هم پیمان خوبی برای مصرف همه‌جانبه تبدیل شده است: آیینی دروغین که مصرف‌کنندگان را تطهیر می‌کند. امروزه باز یافت سلسله‌مراتب ارزشی قدیم را جای‌جا کرده است و فقیر و غنی مثل هم دستان‌شان را آلوده می‌کنند.»

فرنک تر تنسن، استاد تاریخ در دانشگاه بریک دانشگاه لندن، نویسنده کتابی به نام: «امپراتوری اشیاء: ظهور به جهانی مصرف‌کننده تبدیل‌شدیم، از قرن پانزدهم تا بیست و یکم» است. بخش‌هایی از این کتاب در وب‌سایت «آتلانتیک» منتشر شده و نجومه رضائی نیز، برگردان آن را به فارسی در وب‌سایت ترجمان منتشر کرده است. گزیده جستارهایی از این نوشته در ادامه می‌آید.

■ ■ ■ امریکایی‌ها که اغلب به‌خاطر زیاده‌روی انگشت‌نما هستند؛ امروزه اسراف‌گرایی معمولی به شمار می‌آیند. در ۱۹۶۵ امریکایی‌ها به‌طور میانگین چهار برابر اهالی اروپای غربی دورریز داشتند. امروزه دانمارک‌ها، هلندی‌ها، سوئیس‌ها و آلمانی‌ها

وقتی صنعت باز یافت دست به تطهیر اسراف می‌زند

آیا باز یافت به ما اجازه مصرف بیشتر می‌دهد؟

دورریز‌بودن و مصرف‌گرایی بر پیشانی داشتند با سرعت در حال باز یافت هستند؛ این رویداد بدین معناست که ریشه رفتارهای اسراف‌گرایانه را لزوماً نباید در فرهنگ‌ها و سنت‌های ملی جست‌وجو کرد. اینگونه نیست که جوامع کمتر مصرف‌گرا بیشتر به باز یافت تمایل نشان دهند.

روپای امروز تقریباً از سه منطقه زباله‌ای تشکیل شده است: منطقه شمالی، از بلژیک و آلمان تا اسکاندیناوی با دفن زباله کم و باز یافت زیاد و البته حجم بسیار زیاد زباله‌های خانگی؛ منطقه مدیترانه‌ای که دفن زباله همچنان فراوان‌تر و باز یافت ضعیف است؛ اروپای شرقی که به‌ندرت در آن باز یافت صورت می‌گیرد و قسمت عمده زباله شهری دفن می‌شود. هزینه‌ها و مالیات‌های ارسال زباله شهری بی‌خطر به گورستان زباله در اروپای شمالی سه‌تاچهار برابر بیشتر از اروپای شرقی است. اتحادیه اروپا در جهت هماهنگی بیشتر، پیشرفت‌هایی کرده؛ اما اختلافات زیادی باقی مانده‌اند؛ برای مثال پسماند‌های غذایی و باغی هنوز استاندارد مشترکی ندارند. بسیاری از دانمارکی‌ها و اسپانیایی‌ها این پسماندها را باز یافت می‌کنند؛ ولی در کرواسی و پرتغال آنها را دفن می‌کنند.

اما در غرب تروتمند، تجمع شگفت‌انگیزی آلوده می‌کنند و بطری‌های کهنه را از کارتون و غذای باقی‌مانده در یخچال‌ها جمع می‌کنند. زمانی از سوی نان‌خشکی‌های سطح پایین انجام می‌شد حالا کار هر روزه تمام شهروندان است. فقر و اغنیاء مثل هم دست‌شان را آلوده می‌کنند و بطری‌های کهنه را از کارتون و غذای قدیمی را جای‌جا کرده است. از زمان‌های کهن، مدیریت و تفکیک زباله تقدیر پایین‌ترین سطوح بود و از این رو مایه خجالت «آدم‌هایی که چون کثیف بودند نباید با آنها دست می‌دادیم». امروز، این کار نشانه آگاهی نسبت به محیط زیست است و سبب می‌شود فرد به عنوان شهروندی مسئول برجسته شود. تروتمندترین افراد این سیاره به جای اینکه زباله‌های تفکیک‌نشده خود را به دستگاه‌های پیچیده تفکیک زباله بفرستند، تأکید دارند که خود را یگان این کار را انجام دهند، گویی می‌خواهند در مقابل قانون اقتصادی تقسیم‌مشاغل بایستند. باز یافت دیگر سنتی و ارتجاعی محسوب نمی‌شود. باز یافت به هم پیمان خوبی برای مصرف همه‌جانبه تبدیل شده است، مثل آیینی دروغین که مصرف‌کنندگان را از وسایل‌شان تطهیر می‌کند. وضعیت باثبات جدیدی برای زباله پدید آمده است. به جای «دورریز و چیزی نخواه»، شعار جدیدی مطرح می‌شود: بیشتر مصرف کن و بیشتر باز یافت کن.

خودمانی

زرق و برق زندگی برقی!

خونه کم نور باشه دلمون می‌گیره...

گفتمیم میهمان و برگردیم به همین تجملات و مصرف‌گرایی که هر روز بیشتر از قبل سرانه مصرف انرژی را در کشور ما بالاتر می‌برد، اما مابه‌قیمت چشم و هم چشمی و خودنمایی درگیر همین چهار تا تکه کالایی شدیم که از این ویترین به آن ویترین و این کابینت به کابینت دیگر منتقل می‌کنیم. برای سالی یکبار باز کردن درب کسرو، دربازکن برقی می‌خریم. برای هفته‌ای چند بار آب‌پز کردن تخم‌مرغ و وسیله برقی می‌خریم و به خودمان که می‌آییم خانه مملو از این وسیله‌های برقی است که روشن بودن همزمان کمتر از پنج‌دستگاه کافی است برای آنکه حجمی از انرژی را به هدر دهیم. آیا در کسرو با در بازکن دستی باز نمی‌شود؟ یا تخم‌مرغ روی بخار کتری معمولی آب پز نمی‌شود؟

واقعاً چند نمونه از این کالاهایی که می‌خریم در طول سال مورد استفاده است و چه میزان می‌توانیم از جایگزین برای برخی از آنها استفاده کنیم؟ چرا فکر می‌کنیم هر قدر بیشتر داشته باشیم در طبقه بالاتر قرار داریم؟ اصطلاحه یعنی چه؟ مهم‌تر اینکه چرا باید بالا قرار بگیریم و چرا مادیات ملاک طبقاتی شدن قرار گرفته است؟ چرا هر روز به روند غلطی که در جامعه مصرف‌دهمان شکل گرفته بیشتر از قبل دامن می‌زنیم؟ تابستان می‌شود بی‌توجه به هشدارهای مصرف آب و برق هستیم و زمستان بی‌توجه به مصرف گاز؛ در آخر هم می‌گوییم حق ماست و پولش را می‌دهیم؛ بایک پولش را می‌دهیم خودمان را خلاص می‌کنیم بی‌آنکه نگرانی از واژه «اسراف» داشته باشیم. اصلاً مهم نیست که استخر بزرگ باغ و ویلا را با آب پر کنیم صرفاً برای اینکه به میهمانان آخر هفته خود پز ویلای استخر دار بدهیم در حالی که دو روز بعد به شهر خودمان باز می‌گردیم و در آخر هفته همه آن آب غیر مصرفی می‌شود.

اسراف از جمله مواردی است که جمعی را درگیر می‌کند و حتی آیندگان را هم به خطر می‌اندازد. مهم‌ترین راه نجات از خودمان شروع می‌شود و لازم نیست درباره دیگران حرف بزنیم. اول چشم بستن روی خرید وسایل غیر ضروری و بعد بی خیال چشم و هم چشمی شدن و یاد گرفتن سبک زندگی که متکی بر کاهش مصرف انرژی است.

تابستان داغ و نقش خانواده‌ها در رعایت فرهنگ صرفه‌جویی

خوش مصرف باشی تا بی مصرف نباشی!

دکتر جهانگیر پرهمت، عضو هیئت علمی پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری:

هر ایرانی هر روز ۱۱۰ لیتر بیشتر از دیگر مردم دنیا آب مصرف می‌کند

نغمه مونسى، کارشناس رسانه:

حجت‌الاسلام مهدى شریعتى نبار، کارشناس مذهبی:

محمد راستى، روانشناس خانواده:

جعفر شاهرخى، جامعه‌شناس:

«بابا برقی» را برای نسل‌های جدید به‌روز کنیم

هدر دادن انرژی ظلم آشکار در حق دیگران است

تربیت نسل صرفه‌جو با اعتدال والدین در مصرف تحقق می‌یابد

بدمصرفی شهروندان بزرگ‌ترین تهدید منابع انرژی است